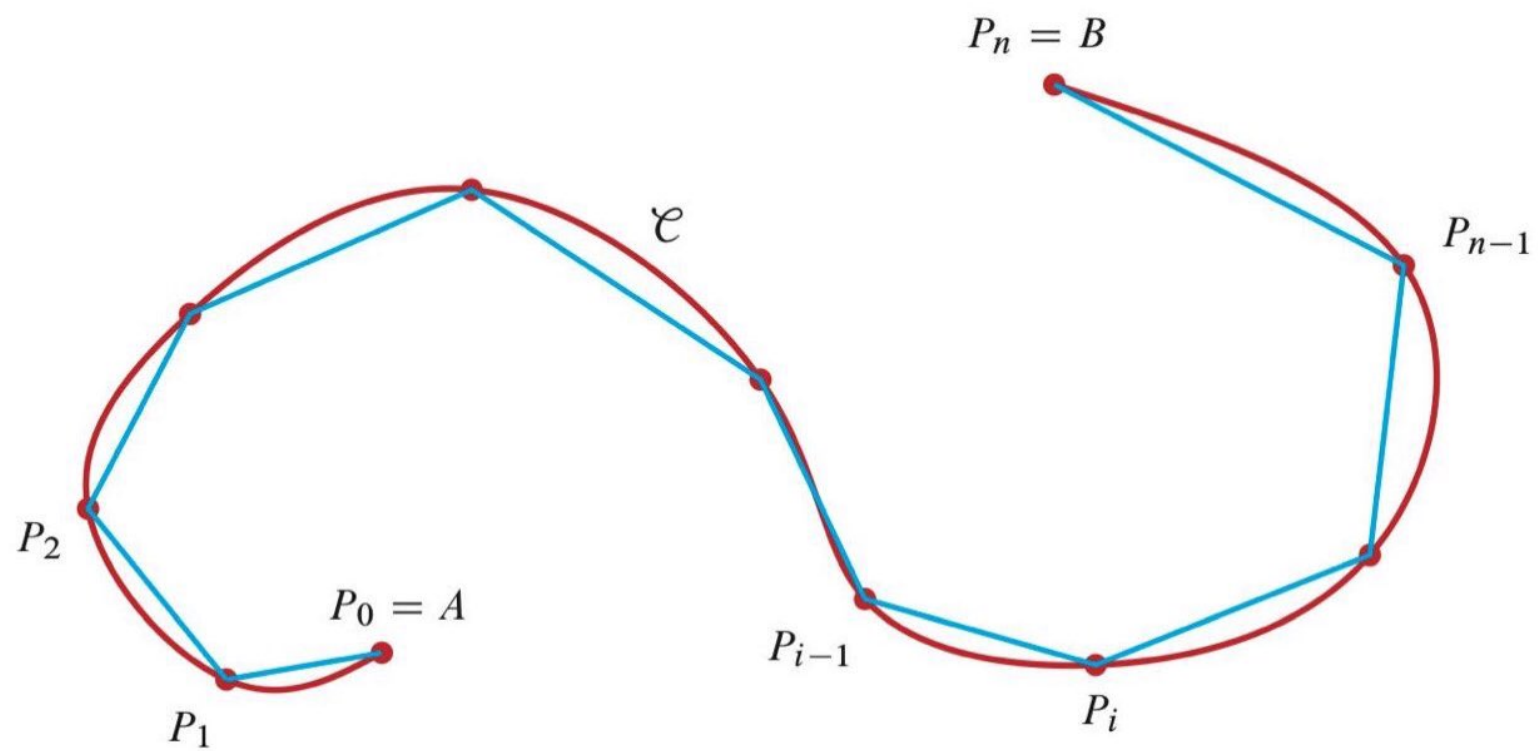

محاسبہ ی طول قوس

(طول منحنی) :

گزاره : فرض کنید $y = f(x)$ تابعی با مشتق پیوسته

روی $[a, b]$ باشد. در این صورت :

$$S = \int_a^b \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$$

طول قوس
منحنی $y = f(x)$
روی $[a, b]$

توضیح :
 $P_0 = (a, f(a))$, $P_1 = (x_1, f(x_1))$, ..., $P_n = (b, f(b))$
 $\quad \quad \quad \parallel \quad \quad \quad \parallel \quad \quad \quad \parallel$
 $\quad \quad \quad x_0 \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad \quad x_n$

$$L_n = \sum_{i=1}^n |P_{i-1} P_i|$$

$$= \sum_{i=1}^n \sqrt{(x_i - x_{i-1})^2 + (f(x_i) - f(x_{i-1}))^2}$$

$$= \sum_{i=1}^n \sqrt{1 + \left(\frac{f(x_i) - f(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} \right)^2} \Delta x_i$$

قسي مقدار ميثلين

$$\forall i, \exists c_i \in (x_{i-1}, x_i)$$

$$\sum_{i=1}^n \sqrt{1 + (f'(c_i))^2} \Delta x_i$$

$$g(x) = \sqrt{1 + f'(x)}$$

بوسه

$$\Rightarrow \lim_{\substack{n \rightarrow \infty \\ (\|P\| \rightarrow 0)}} \overset{S}{l}_n = \lim_{\|P\| \rightarrow 0} R(g, c, P)$$

$$= \int_a^b \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$$

$$dS = \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$$

— تذکره : فرض کنید $x = g(y)$ تابعی با مشتق وارده

در $[c, d]$ باشد. در این صورت :

طول قوس $S = \int_c^d \sqrt{1 + (g'(y))^2} dy$.

$y = g(x)$

در $[c, d]$

سوال: طول منحنی‌ها را زیر را بیابید:

① $y = \cosh x$; $0 \leq x \leq a$

$$S = \int_0^a \sqrt{1 + \sinh^2 x} \, dx$$

$$= \int_0^a \cosh x \, dx$$

$$= \left(\sinh x \right)_0^a = \sinh(a)$$

$$(2) \quad y = \ln(\cos x) ; \quad \frac{\pi}{6} \leq x \leq \frac{\pi}{4}$$

$$S = \int_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{4}} \sqrt{1 + \left(\frac{-\sin x}{\cos x}\right)^2} dx$$

$$= \int_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{4}} \sqrt{1 + \tan^2 x} dx$$

$$= \int_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{4}} \sec x dx$$

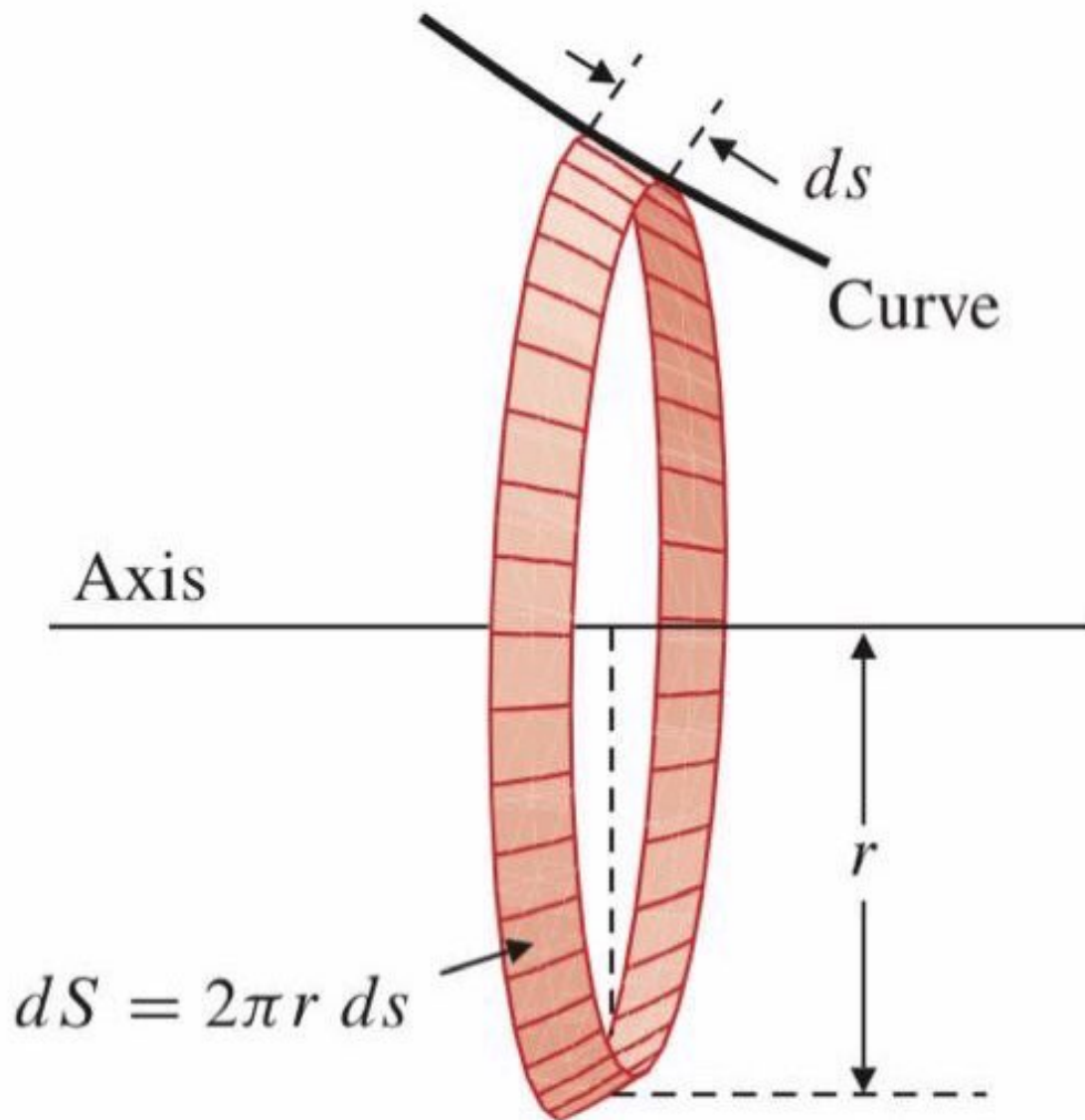
$$= \ln |\sec x + \tan x| \bigg|_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{4}}$$

$$= \ln(\sqrt{2} + 1) - \ln\left(\frac{2\sqrt{3}}{3} + \frac{\sqrt{3}}{3}\right)$$

$$= \ln\left(\frac{\sqrt{2} + 1}{\sqrt{3}}\right).$$

مساحت سطح دوار:

* فرض کنید $y = f(x)$ در $[a, b]$ دارای مشتق پیوسته باشد.

① اگر آن را حول محور x ها دوران دهیم،

مساحت سطح دوار به دست آمده عبارتست از:

$$S = \int_a^b 2\pi |f(x)| \, ds$$

$$= \int_a^b 2\pi |f(x)| \sqrt{1 + (f'(x))^2} \, dx$$

② اگر آن را حول محور y ها دوران دهیم:

$$S = \int_a^b 2\pi |x| \sqrt{1 + (f'(x))^2} \, dx$$

* اگر $x = g(y)$ روی $[c, d]$ دارای مشتق پیوسته

باشد، داریم:

① اگر آن را حول محور x ها دوران دهیم:

$$S = \int_c^d 2\pi |y| \sqrt{1 + (g'(y))^2} dy$$

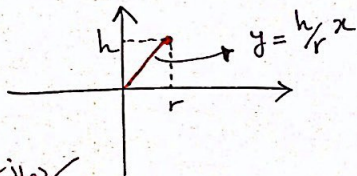
② اگر آن را حول محور y ها دوران دهیم:

$$S = \int_c^d 2\pi |x| ds$$

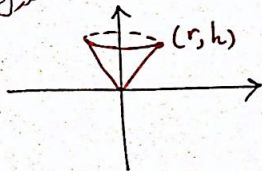
$$= \int_c^d 2\pi |g(y)| \sqrt{1 + (g'(y))^2} dy$$

مثال : مساحت جانبی مخروط به ارتفاع h و شعاع r

را بیابید :

دوران حول محورها

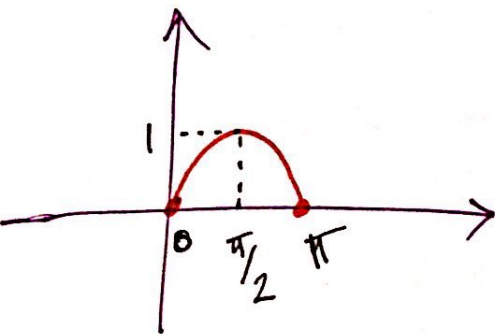
$$S = 2\pi \int_0^r |x| \sqrt{1 + \left(\frac{h}{r}\right)^2} dx$$

$$= \pi r \sqrt{r^2 + h^2}$$

- مسئله: اگر منحنی $y = \sin x$ را برابر $0 \leq x \leq \pi$ ،

حول محور x ها دوران دهیم، مساحت سطح دوار حاصل

را بیابید:

$$S = \int_0^{\pi} 2\pi \sin x \sqrt{1 + \cos^2 x} \, dx$$

$$\begin{aligned} U &= \cos x \\ \underline{\underline{dU &= -\sin x \, dx}} \end{aligned} \quad - \int_{-1}^1 2\pi \sqrt{1 + U^2} \, dU$$

$$= 2\pi \int_{-1}^1 \sqrt{1 + U^2} \, dU = \dots$$

(مبدأ در مثال دیده ایم)

محاسبہ حد با انتگرال معین

◀ مثال: حاصل $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{n}{n^2+1} + \frac{n}{n^2+4} + \dots + \frac{n}{2n^2} \right)$ را بدست آورید.

◀ حل:

$$\frac{n}{n^2+1} + \frac{n}{n^2+4} + \dots + \frac{n}{2n^2} = \frac{1}{n} \left(\frac{1}{1+\frac{1}{n^2}} + \frac{1}{1+\frac{4}{n^2}} + \dots + \frac{1}{1+1} \right) = \sum_{i=1}^n \frac{1}{n} \left(\frac{1}{1+\left(\frac{i}{n}\right)^2} \right) = \sum_{i=1}^n \Delta x_i f(x_i)$$

$$f(x) = \frac{1}{1+x^2}, x_i = \frac{i}{n} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{n}{n^2+1} + \frac{n}{n^2+4} + \dots + \frac{n}{2n^2} \right) = \int_0^1 \frac{dx}{1+x^2} = \frac{\pi}{4}$$

Ques -

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{(n!)^{\frac{1}{n}}}{n}$$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{(n!)}{n^n} \right)^{\frac{1}{n}} \quad y_n$$

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} (\ln y_n) = \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n} \ln \left(\frac{n!}{n^n} \right)$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \ln \left(\frac{1 \times 2 \times \dots \times n}{n \times n \times \dots \times n} \right)$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \left(\ln \left(\frac{1}{n} \right) + \ln \left(\frac{2}{n} \right) + \dots + \ln \left(\frac{n}{n} \right) \right)$$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \ln\left(\frac{i}{n}\right)$$

$$= \int_0^1 \ln x \, dx$$

$$= \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^1 \ln x \, dx$$

$$= \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(x \ln x - x \right)_a^1$$

$$= \lim_{a \rightarrow 0^+} (-1 - a \ln a + a)$$

$$= \boxed{-1}$$

$$\Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} y_n = e^{-1}$$